

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 69/18
Luxemburg den 29 maj 2018

Dom i mål C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW
m.fl. mot Vlaams Gewest

Domstolen bekräftar att rituell slakt utan bedövning endast får utföras i godkända slakterier

Denna skyldighet inskränker inte religionsfriheten, eftersom syftet bara är att organisera och styra det fria utövandet av den rituella slakten med beaktande av de grundläggande bestämmelserna om skydd av djurs välbefinnande och köttkonsumenternas hälsa

Den muslimska offerhögtiden firas varje år under tre dagar. Många praktiserande muslimer ser det som sin religiösa plikt att, helst den första dagen under denna högtid, slakta eller låta slakta ett djur. En del av köttet äts därefter av familjen, medan resten av köttet delas ut till behövande, grannar och släktingar. Det föreligger enighet bland majoriteten av muslimerna i Belgien, enligt vad som uttryckts av teologerna inom muslimska rådet, om att rituell slakt ska ske utan föregående bedövning och med beaktande av ritualens övriga föreskrifter.

Sedan år 1998 hade den belgiska lagstiftningen föreskrivit att slakt som påbjuds av en religiös rit endast får utföras i godkända slakterier eller i tillfälliga slaktanläggningar. Den behöriga ministern hade varje år godkänt tillfälliga slaktanläggningar vilka, tillsammans med de godkända slakterierna, gjorde det möjligt att genomföra den rituella slakten vid den muslimska offerhögtiden, och som därmed avhjälpte de godkända slakteriernas kapacitetsbrist i samband med den ökade efterfrågan under denna period.

År 2014 förklarade den flamländska ministern med ansvar för djurs välbefinnande sig ha för avsikt att inte längre utfärda några godkännanden för tillfälliga slaktanläggningar, med motiveringen att detta skulle strida mot unionsrätten, särskilt bestämmelserna i en förordning från år 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.¹ Från år 2015 måste därmed all slakt utan bedövning, även i samband med den muslimska offerhögtiden, utföras vid godkända slakterier. Det var mot denna bakgrund som olika muslimska föreningar och paraplyorganisationer för moskéer väckte talan mot regionen Flandern (Vlaams Gewest) år 2016. De ifrågasatte bland annat giltigheten av vissa bestämmelser i förordningen,² särskilt med hänsyn till religionsfriheten.³

I dagens dom preciserar EU-domstolen för det första att den rituella slakten omfattas av begreppet "religiös rit" i den mening som avses i förordningen och därmed också av tillämpningsområdet för religionsfriheten enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Eventuella teologiska meningsskiljaktigheter i frågan har inte i sig någon betydelse för om slakten ska betraktas som en "religiös rit".

Domstolen prövar därefter om förordningen inskränker religionsfriheten. Domstolen erinrar om att i unionen är huvudregeln att djur endast får slaktas efter bedövning. Rituell slakt utan föregående bedövning tillåts undantagsvis, förutsatt att den äger rum i ett slakteri som godkänts av de

¹ Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (EUT L 303, 2009, s. 1).

² Närmare bestämt artikel 4.4, jämförd med artikel 2 k, i förordning nr 1099/2009.

³ Artikel 10 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 9 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

behöriga nationella myndigheterna och uppfyller de tekniska kraven rörande konstruktion, utformning och utrustning (dessa krav återfinns i en annan unionsförordning⁴).

Domstolen preciserar att detta undantag på intet sätt förbjuder rituell slakt inom unionen, utan att det tvärtom ger konkret uttryck åt unionslagstiftarens aktiva strävan att tillåta slakt utan föregående bedövning i syfte att garantera att religionsfriheten, bland annat för praktiserande muslimer under offerhögtiden, faktiskt respekteras.

Syftet med skyldigheten att utföra den rituella slakten i godkända slakterier är uteslutande att tekniskt organisera och styra det fria utövandet av slakten utan föregående bedövning i religiöst syfte. En sådan teknisk styrning är dock inte i sig ägnad att begränsa religionsfriheten för praktiserande muslimer.

De tekniska villkoren vid rituell slakt är i princip desamma som vid all slakt inom unionen, oavsett vilken metod som används.

Unionslagstiftaren har dessutom funnit en balans mellan respekten för särskilda slaktmetoder som påbjuds av religiösa riter och respekten för de grundläggande bestämmelserna i unionsförordningarna om skydd av djurs välbefinnande vid tidpunkten för avlivning och av köttkonsumenter hälsa.

Domstolen prövar slutligen de överväganden som är kopplade till det faktum att de godkända slakterier som finns i regionen Flandern och som uppfyller kraven i förordningen inte har tillräcklig slaktkapacitet för att tillgodose den ökade efterfrågan på halalkött under offerhögtiden.

Domstolen erinrar om att giltigheten av en unionsrättsakt ska bedömas i förhållande till de faktiska och rättsliga omständigheter som rådde den dag då rättsakten antogs och inte är beroende av särskilda omständigheter i ett visst förekommande fall. De problem som lyfts fram av den belgiska domstolen avser endast ett begränsat antal kommuner i regionen Flandern. Problematiken kan därför inte anses vara intimt förbunden med tillämpningen i hela unionen av en etablerad regel. Ett tillfälligt problem med slaktkapaciteten i en region i en medlemsstat, kopplat till en ökad efterfrågan på rituell slakt under några dagar med anledning av en offerhögtid, är resultatet av en kombination av interna omständigheter som inte kan påverka giltigheten av förordningen.

Domstolen finner att det vid prövningen inte har framkommit någon omständighet som kan påverka giltigheten av förordningen mot bakgrund av religionsfriheten enligt stadgan.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia, och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Bilder från avkunnandet av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (EUT L 139, 2004, s. 55).